

La informació - Martin Amis

Quan un escriptor escriu una novel·la protagonitzada per un escriptor, fa alhora ficció, crítica i teoria literària. Quan l'escriptor es diu Martin Amis, i la novel·la la protagonitzen dos escriptors, un dels quals és crític literari, el producte és inevitablement transficció, metacrítica i història de la literatura anglesa. El més impressionant, però, és veure com la dúctil crueltat del narrador s'aplica a desentranyar minuciosament el mapa de les enveges pròpies del medi literari.

Richard és la representació del fracàs. Es guanya la vida escrivint crítiques sobre biografies de personatges mediocres i perpetrant novel·les que provoquen meningitis. El seu antagonista és Gwyn, un mediocre amic de joventut que esdevé ric i superbiós amb una trilogia de novel·les per a analfabets. Afegim-hi un psicòpata fascinat per la pornografia i la violència gratuïta (l'únic lector fidel de Richard), unes peculiars relacions conjugals i un delirant periple de promoció conjunta pels Estats Units, i obtindrem una d'aquelles novel·les enginyosament cíniques que, segons sembla, només es poden escriure després de passejar uns anys per Oxbridge (les cròniques informen que *La informació* és raonablement veraç; si més no, ha provocat coïssor a un altre exalumne d'Oxford, Julian Barnes, per algunes coincidències detectades entre algun personatge i ell mateix).

Tant Gwyn com Richard són caricatures irrealistes, però si el primer és merament novel·lesc, el segon esdevé entranyable. En part perquè el llibre està narrat segons el seu punt de vista. En part perquè sabem que és impotent, que es passa els matins escrivint articles de fons gratis, que té començada una *Història de la humiliació creixent* i que carrega un sac amb exemplars de la seva novel·la per una colla d'aeroports. En part, també, perquè representa el costat angèlic i alhora demoníac de la creació: Richard detesta la innocència literària tant com enveja l'èxit, però en canvi és prou innocent per dur inadvertidament alta la cornamenta amb què Gwyn i la seva dona li adornen el front.

Richard és entranyable perquè representa l'ésser que, al marge del triomf social, dels honoraris, de la publicació, no pot deixar d'escriure. Una conversa de matinada que manté amb la seva dona a la cuina resumeix a la perfecció el concepte de necessitat creativa. Ella li demana quantes hores escriu cada dia i quants diners ha guanyat escrivint. Una vegada obtingudes les dues respostes, realitza una operació aritmètica elemental i demostra que una assistenta cobra set o vuit vegades més. En conseqüència, aconsella a Richard que deixi d'escriure. «No és pas que gastis gaire. És que no guanyes res.» «No puc deixar les novel·les.» «Per què no?» «Perquè només tindria això» I Richard mira al seu voltant: la cuina, el cubell de plàstic blau amb les samarretes i els calçotets blancs dels nens, les tasses i culleres i estovalles individuals col·locades a la taula per a l'esmorzar i els paquets de cereals embolicats amb cel·lofana. «Dies. Vida». Tres-cents pàgines després, Martin Amis reprèn la mateixa qüestió: «Tenia la impressió que tot el temps que abans dedicava a escriure, ara el passava morint».

De fet, *La informació* és la història de Richard, i la trama es pot entendre com un complement aclaratori del personatge o, en ocasions, com un detonant que facilita la dissecció dels seus estats d'ànim. La majoria dels personatges (la secretària suïcida, la punk fel·ladora, el serbi esquizofrènic, l'ancià feixista, l'agent literària) queden insatisfactòriament dibuixats, ocultats per les opinions i, sobretot, les desgràcies del protagonista. La fascinació que Richard exerceix sobre Martin Amis sembla confirmar que es tracta d'una prolongació paròdica. La naturalitat amb què Richard es capbussa en la frustració i -cito Amis- «solca els fastuosos estuaris de la psicosi» va més enllà de la capacitat d'inventiva humana.

Amb *La informació*, Martin Amis ha aconseguit, un cop més, una barreja personalíssima d'odi i humor. Si més no, aquesta novel·la demostra que, al costat de triomfadors superficials com Gwyn, al costat de frustrats vocacionals com Richard, existeixen escriptors que saben lubricar la lucidesa amb l'oli de la tècnica, i que venen llibres a tot el món sense que el rictus de l'amargor els abandoni.